

Utlåtande 2011:58 RI (Dnr 123-308/2011, 309-2549/2006, 326-497/2011)

Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Kommunstyrelsen: Regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde, dnr 309-2549/2006

Kommunstyrelsen: Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010, dnr 326-497/2011

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, bilaga 1.
2. Redovisade avsättningar om 980,0 miljoner kronor godkänns.
3. Totalt 200,0 miljoner kronor av ökningen av eget kapital 2010 disponeras till framtida satsningar inom Järvalyftet och Söderortsvisionen.
4. Nedskrivningar om totalt 14,2 miljoner kronor godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
6. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
7. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen fastställs, bilaga 7.
8. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 8.
9. Avtal med Stiftelsen Stockholm International Water Institute om bidrag till hyreskostnaden godkänns.
10. Stockholm Business Regions rapport om deltagande vid världsutställningen i Shanghai godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Resterande miljömiljardsmedel för projektet A51, sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta om 43,3 miljoner kronor, överförs till trafik- och renhållningsnämnden med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna får göra ombudgeteringar till 2011 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 38,9 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget, bilaga 2.
2. Kommunfullmäktige m.m. får en budgetjustering med 5,0 mnkr för tillfälligt stöd till Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens*

förfogande för oförutsedda behov i 2011 års budget. Stöd för år 2012 behandlas i budget för 2012.

3. Nämnderna får göra ombudgetering till 2011 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 42,4 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv*. 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2011 års budget, bilaga 2.
4. Under förutsättning av att kommunfullmäktige fattar beslut om genomförandet av central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster ges stadsdirektören i uppdrag att genomföra upphandlingen, fatta beslut om val av leverantör, teckna avtal samt att vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtal med vald leverantör, som utifrån affärsmässiga grunder är påkallade.
5. Ärendet om regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde, dnr 309-2549/2006, besvaras med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 10.
7. Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010, dnr 326-497/2011, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige har i budget 2010 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningsmål redovisas i detta ärende.

Årsredovisning 2010 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2010 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Ett växande Stockholm

Som Europas första miljöhuvudstad fick Stockholm möjlighet att under 2010 visa för omvärlden att Stockholm är en stad som kombinerar urbana kvaliteter och tillväxt med målmedvetna satsningar på en god livsmiljö, att Stockholm är en stad i världsklass, en stad med ambitioner, en stad att bilda familj och bli gammal i.

Stockholms unika blandning av dynamisk arbetsmarknad och stort kulturutbud, villor och hyresrätter, vinternöjen och svalkande badplatser under sommaren attraherar människor från landets och världens alla hörn. Det har aldrig bott lika många människor i staden som idag och befolkningstillväxten visar ingen tendens att mattas av. Stockholm är en möjligheternas stad där alla ska få växa av egen kraft.

Under 2010 har vi mottagit priser för vår service. Stadens webbplats utsågs till Sveriges bästa kommunala webbplats, vi utsågs till den första vinnaren av eDiamond Award för våra e-tjänster och mottog Stora informationspriset. Brommas demensteam fick pris för bästa hemtjänst av Demensförbundet och Svenskt demenscentrum. Vi mottog även Guldlänken för värmepumpstjänsten att söka tillstånd för borrhåll på webbplatsen och med *Love Stockholm 2010* fick vi visa att Stockholm är en kultur- och besöksstad i världsklass med stockholmarna i centrum – en stad man vill leva i eller besöka för spännande semesterdagar. Vision 2030 pekar ut riktningen för att vara en stad i världsklass även fortsättningsvis, att staden ständigt måste utvecklas med fokus på dem vi är till för – våra medborgare.

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stockholm är en dynamisk stad med ett starkt näringsliv och en växande arbetsmarknad. Under 2010 sjönk antalet arbetslösa inskrivna på arbetsförmedlingen i Stockholm, samtidigt som antalet lediga platser steg och varslen minskade. Under fjärde kvartalet 2010 steg antalet sysselsatta personer i staden med 1,5 procent, eller 6 800 fler jobb, jämfört med motsvarande period 2009.

Antalet biståndstagare fortsätter att minska och är nu på den lägsta nivå som uppmäts. Jobbtorg Stockholm utför ett otroligt viktigt arbete för att ge personer med ekonomiskt bistånd möjligheter att bli självförsörjande. Jobbtorgen är stadens gemensamma ingång till arbetsmarknadsinsatser och bidrar till självförsörjande. Under våren 2010 nådde jobbtorgen nivån av 10 000 personer som man lyckats hjälpa till utbildning eller arbete.

I samband med det kungliga bröllopet den 19 juni 2010 arrangerade staden en kärleksfestival under temat *Love Stockholm 2010*. Höjdpunkten på *Love Stockholm 2010* var bröllopsdagen då staden fylldes av praktfulla blomsterarrangemang och en halv miljon glada människor, i alla åldrar och med olika nationaliteter, stod längs med kortegevägen för att fira brudparet.

Med anledning av att Stockholm 2010 var Europas första miljöhuvudstad, European Green Capital 2010, anordnades en miljöhuvudstadskonferens. Över 300 representanter från mer än 25 länder deltog. Vid konferensen diskuterades hur växande städer kan minska sin miljöpåverkan. Vår målsättning är att Stockholm alltid ska uppfattas som den självklara miljöhuvudstaden, en huvudstad som ligger i framkant när det gäller miljövänliga lösningar och därmed inspirerar andra städer i världen, vilket bland annat exemplifieras med arbetet med nya miljöprofilområden i Norra Djurgårdsstaden, Västra Liljeholmen samt renovering och energieffektiviseringar av våra bostadsbolags miljöprogramfastigheter.

Ett steg mot att bli en stad i världsklass 2030 är den nya vetenskapsstadsdelen, Hagastaden som byggs över gränsen mellan Solna och Stockholm. Här ska man kunna bo, studera, forska och arbeta. Fram till 2025 kommer minst 50 miljarder kronor att investeras i området, vilket gör satsningen till den största investeringen i Sverige någonsin. Detta utgör början till ett nytt och spännande kunskapskluster – Stockholm Life - där näringsliv och akademi vinner på ett ömsesidigt utbyte av idéer och resurser i en av världens främsta forskningsmiljöer.

Staden samarbetar med Trafikverket i genomförandet av Citybanan, E18, Norra Länken och Förbifarten. När Citybanan är färdigställd år 2017 kommer spårkapaciteten att fördubblas genom Stockholm och minska störningar för pendel- och fjärrresenärer till och från Stockholm. Genomgående kommer dessa infrastruktursatsningar att underlätta för arbetspendlande stockholmare, kapa restider och öka kapaciteten för både tåg och kollektivtrafik i Stockholm. Under 2010 invigdes första etappen av Spårväg City.

Stadens växande befolkning är en av de stora utmaningarna i framtiden. Takten i bostadsbyggandet måste hållas hög. Glädjande är därför att Stadshusalliansens mål om att bygga 15 000 nya bostäder under föregående mandatperiod har uppnåtts. Det är ett löfte som inför de kommande fyra åren nu förnyas. Att bygga för ett växande Stockholm ställer stora krav på både oss som styr och på stadens organisation. Vi bygger för att bli en miljonstad. Framtidens Stockholm bygger vi idag.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Antalet barn i förskolan fortsätter att öka. Utbyggnaden av förskolan har varit fortsatt mycket hög. Brukarundersökningar visar glädjande att föräldrarna överlag är nöjda med stadens förskoleverksamhet. Andelen förskollärare i Stockholms förskolor fortsätter öka vilket skapar förutsättningar för att stärka förskolans pedagogiska uppdrag.

Årsredovisningen för 2010 visar att Stockholms elever når goda kunskapsresultat på många områden, samtidigt finns det förbättringspunkter inom vissa områden. Betygsresultaten i årskurs nio har, precis som i landet som helhet, försämrats något 2010. Samtidigt pekar utvecklingen i grundskolans tidigare år på att stadens starka fokus på kunskap i skolan börjar ge resultat. Resultaten av nationella prov i årskurs fem visar på goda och förbättrade resultat. Lässatsningen och införandet av LUS (läsutvecklingsscheman) har varit mycket framgångsrik. I gymnasieskolan ökar den genomsnittliga betygspoängen, liksom andelen godkända elever i kärnämnen. För att nå målet om en skola i världsklass krävs emellertid ytterligare ansträngningar, inte minst inom matematik och naturvetenskap.

Vägen till en skola i världsklass går genom kunniga och engagerade lärare. Under det gångna året har satsningen fortsatt på kompetensutveckling, forskning och nya karriärvägar för lärare. Andelen behöriga lärare har ökat, såväl i grundskolan som i gymnasieskolan. Att utveckla läraryrkets attraktionskraft och status är en av de viktigaste utmaningarna för de kommande åren.

Det ska vara tryggt att åldras i Stockholm och det är angeläget att fortsätta arbetet med kvalitetsförbättringar inom äldreomsorgen. Vi satsar särskilt inom demensområdet. Vi måste våga tänka nytt för att utveckla denna så viktiga del av välfärden. Äldre personer är också individer och har olika behov och önskemål. Det är vår målsättning att vi ska förbättra äldreomsorgen för att bättre matcha de äldres individuella behov. Det är därför glädjande att allt fler gör aktiva val inom äldreomsorgen.

Den under året lanserade e-tjänsten *Omsorgsdagboken* vann årets Vitalis-pris. E-tjänsten ger den äldre och dennes anhöriga möjlighet att följa beslut och dokumentation. Detta är ett utmärkt exempel på användande av ny teknik som ökar tryggheten hos anhöriga.

De nya e-tjänster som vi utvecklar är en framtidssatsning för Stockholms stad och ska ge stockholmarna en enklare vardag. En ökad e-förvaltning gör att tillgängligheten ökar och innebär att vi kan arbeta mer effektivt. I Stockholms Handelskammarens e-förvaltningsindex 2010 har vi rankats högst bland Sveriges kommuner.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Årsredovisningen visar att vi har en ekonomi i balans. Stadsdelsnämnderna och facknämnderna har en god budgethållning och redovisar ett överskott som överstiger nivån för 2009. Stadens bolagssektor uppvisar även den goda ekonomiska resultat. Stadens finanser vilar på en stabil och trygg grund. Det målmedvetna arbete som stadens nämnder har bedrivit under 2010 skapar förutsättningar för att klara en ekonomi i balans även under 2011.

Framtiden

I valet september 2010 var det första gången sedan 1954 som en borgerlig majoritet i staden blev omvald. Det utgör ett kvitto på att stockholmarna uppskattar det målmedvetna och seriösa arbete som bedrivs med tydligt fokus på att säkerställa ett fantastiskt Stockholm för såväl dagens invånare som morgondagens.

Stockholm står idag starkt rustat och kan hålla skatten på en låg nivå samtidigt som vi satsar på välfärdens kärna. När Stockholm nu växer har vi en stabil ekonomi som möjliggör strategiska satsningar för en växande och modern stad i världsklass.

Från stadens sida vill vi slutligen hjärtligen tacka alla skickliga medarbetare och entreprenörer för ert arbete under 2010. Tillsammans med er skapar vi ett Stockholm i världsklass.

Bilagor

1. Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad
2. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
3. Stadsledningskontorets synpunkter på nämndernas utfall 2010
4. Sammanfattande tabeller 2010
5. Större investeringsprojekt
6. Nyckeltal
7. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad
8. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2010
9. Stadgar för Stockholmsregionens Europakommitté
10. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2010

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Tomas Rudin* (S) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

1. I huvudsak bifalla föredragande borgarrådets förslag till beslut
2. Därutöver anför följande:

Årsredovisningen 2010 hade givetvis sett annorlunda ut om det inte hade varit en borgerlig budget som var föremål för uppföljning. Givet beslutad budget och politisk majoritet så följer också föreliggande resultat.

Det är glädjande att resultatet för 2010 är positivt. Samtidigt ska hållas i åtanke att det goda resultatet dels kan kopplas till det tillfälliga konjunkturstöd som minskar kraftigt framöver, och dels att de positiva resultaten också baserar sig på besparingar som urholkar kvaliteten i verksamheterna.

Möjligheten till eget arbete och därmed självständighet och möjlighet att skapa sitt eget liv är grundläggande. Idag får allt för många stockholmare inte chansen att bidra. Det finns ett antal stadsdelar där bara lite mer än hälften av den vuxna befolkningen har ett jobb att gå till, och där arbetslösheten når uppemot 10 procent. Särskilt illavarslande är det att det är i de stadsdelar där arbetslösheten redan tidigare var hög som den också har ökat mest de senaste åren. Medan arbetslösheten, trots lågkonjunkturen, faktiskt sjunkit i bland annat innerstaden, Bromma och Älvsjö, har den ökat kraftigt i redan hårt drabbade stadsdelar som Spånga-Tensta, Skärholmen och Rinkeby-Kista.

Av årsredovisningen framgår dock att staden enbart delvis når målet "Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad". Det innebär bland annat att staden inte når sina mål om företagsklimat eller om företagens nöjdhet med kontakterna med Stockholms stad. Det är en oroväckande utveckling att summan ekonomiskt bistånd per mottagare stadigt växer, något som tyder på en ökad utsatthet bland personer med ekonomiskt bistånd. Inte heller når staden målet om antalet avslutade aspiranter tre månader efter inskrivning på Jobbtorg. Även om det är positivt att jobbtorgen för vissa aspiranter leder till egen försörjning, är stadens mål otvetydigt formulerade på ett sätt som gör det svårt att följa upp hur många av de avslutade som verkligen fått jobb.

Stockholm växer. Allt fler människor väljer att flytta till Stockholm för att arbeta och bo. Det är bra för tillväxten och för Stockholm, men det ställer också krav på staden. Bostadsbristen är akut efter majoritetens utförsäljningar av allmännyttan. Om Stockholm ska kunna fortsätta växa, krävs bostäder som också unga människor, som pluggar eller just fått sitt första jobb - som ofta är tidsbegränsad projektanställning, kan efterfråga. Då behövs studentlägenheter och hyresrätter till rimliga priser. En flexibel arbetsmarknad är viktig för tillväxten i en region och en flexibel arbetsmarknad är beroende av en fungerande bostadsmarknad.

En växande kunskapsregion som vill kunna konkurrera med kunskap och spetsforskning är beroende av att studenter och forskare kan bo här. I Stockholm finns idag cirka 80 000 studenter, men bara 12 000 studentbostäder. I Stockholms största studentbostadskö är nu 20 månader är lägsta väntetid.

Att varje elev får en så bra undervisning som möjligt utifrån sina individuella förutsättningar är avgörande inte bara för individens möjligheter utan också för Stockholms möjligheter till tillväxt. Alla elever ska få ta del av bra undervisning och bra skolmiljö. I årsredovisningen ser vi att siffran som redovisar elevernas trygghet i skolan är fortfarande skrämmande låg. Endast 42 % av eleverna i åk 8 kan arbeta utan att bli störda. För att öka tryggheten i skolan och skapa bättre studiero för alla elever behövs mindre klasser och mindre undervisningsgrupper.

Andelen nior som inte klarar gymnasiebehörigheten i Stockholm stad har enligt Skolverket ökat från 10,7 procent 2006 till 12,7 procent förra vårterminen, vilket är den sänsta siffran sedan 2002. 1 000 stockholms elever fick inte tillräckligt stöd för att klara godkända betyg i kärnämnen. Under det borgerliga styret i Stockholm har andelen elever som lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet ökat kraftigt. Det är uppenbart att staden behöver satsa extra på att få fler elever att klara skolan, och det omgående.

Den borgerliga majoriteten har också valt att göra nedskärningar på förskoleverksamheten. Det har inneburit större grupper och försämrad personaltätthet. Staden når inte målen om att andelen barngrupper med fler än 14 barn (1-3 år) respektive 18 barn (4-5 barn) ska minska.

Staden stoltserar å ena sidan med att ha varit Europas miljöhuvudstad samtidigt som vi å andra sidan kan konstatera att det är förhållandevis många av miljömålen som inte är helt uppnådda, däribland målen om förnyelsebara bränslen i stadens egna fordon och andelen miljöbilar i stadens egen fordonspark.

En effektiv och miljöanpassad avfallshantering är en viktig del av samhällets infrastruktur. Det ska vara lätt att göra rätt. Stadens når bara delvis sina mål om avfallshantering, detta trots att det är lågt satta mål. Idag insamlar och behandlar staden exempelvis bara 7 procent av sitt matavfall vilket innebär att Stockholm halkat långt efter. Trots det gör staden inga större insatser för att öka insamling, rötning och därmed produktionen av biogas. För en stad med miljöambitioner bör det ses som ett misslyckande.

Stockholm är inte längre en stad som upplevs som hel och ren av dess invånare. Det är idag färre som är nöjda med städning, klottersanering samt skötsel av parker och grönområdet. Tydligast är det ökade missnöjet med tömning av papperskorgar samt den stora ökningen av personer som är missnöjda med snöröjningen. Allvarligt är också att färre personer 2010 upplever Stockholm som en tillgänglig stad än föregående år. Åtgärder bör vidtas så att Stockholm blir en ren och vacker stad men också en tillgänglig stad för alla stockholmare, både under sommaren och när det är snö.

Antalet anställda inom äldreomsorgen fortsätter att minska. Mellan 2009 och 2010 har över 1000 anställda försvunnit i Stockholms äldreomsorg. Delvis förklaras detta av verksamhetsövergångar, men knappast enbart. Under åren 2007-2009 försvann närmare 1700 medarbetare ur stadens äldreomsorg. 670 av dessa övergick till annan huvudman, men hela 900 vårdbiträden och annan omsorgspersonal har sagts upp, pensionerats eller på annat sätt lämnat äldreomsorgen utan

att ersättas med nya krafter.

Av stadsdelsnämndernas redovisning framgår att några verksamhetsområden är underbudgeterade. Detta gäller framför allt Individ- och familjeomsorgen samt Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, som båda gör stora underskott. Dessa underskott bekostas av medel från framför allt förskoleverksamheten, kultur och fritid samt ekonomiskt bistånd. Det är inte acceptabelt att nedskärningar på vissa delar av stadsdelarnas verksamhetsområden kräver att resurser tas från andra angelägna verksamheter.

Slutligen kan konstateras att staden inte når målet om max 5 procent sjukfrånvaro för stadens personal, samtidigt som stora besparingar i stadens budget har motiverats utifrån att de ska hämtas hem genom just minskad sjukfrånvaro. Det är tydligt att en verklig minskning av sjuktalen behöver mötas med flera olika friskvårdsinsatser. När staden inte har lyckats sänka sjukfrånvaron innebär besparingarna rena nedskärningar på verksamheten.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns i huvudsak.
2. Redovisade avsättningar om 980,0 miljoner kronor godkänns.
3. Totalt 200,0 miljoner kronor av ökningen av eget kapital 2010 disponeras till framtida satsningar inom Järvalyftet och Söderortsvisionen.
4. Nedskrivningar om totalt 14,2 miljoner kronor godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
6. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
7. Förslaget på Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen återemitteras. I policyn ska det inarbetas regler som gör att placeringar inte kan göras i klimat och miljöfarlig verksamhet samt att de etiska reglerna utökas med att det inte ska finnas möjlighet att ha placeringar i vapenindustri.
8. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 8.
9. Avtal med Stiftelsen Stockholm International Water Institute om bidrag till hyreskostnaden godkänns
10. Stockholm Business Regions rapport om deltagande vid världsutställningen i Shanghai godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Resterande miljömiljardsmedel för projektet A51, sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta om 43,3 miljoner kronor, överförs till trafik- och renhållningsnämnden med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna får göra ombudgeteringar till 2011 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 38,9 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget, bilaga 2.
2. Att Överförmyndarnämnden får göra en ombudgetering till 2011 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 2 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget.
3. Kommunfullmäktige m.m. får en budgetjustering med 5,0 mnkr för tillfälligt stöd till Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget. Stöd för år 2012 behandlas i budget för 2012.
4. Nämnderna får göra ombudgetering till 2011 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 42,4 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2011 års budget, bilaga 2.
5. Under förutsättning av att kommunfullmäktige fattar beslut om genomförandet av central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster ges stadsdirektören i uppdrag att genomföra upphandlingen, fatta beslut om val av leverantör, teckna avtal samt att vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtal med vald leverantör, som utifrån affärsmässiga grunder är påkallade.
6. Ärendet om regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde, dnr 309-2549/2006, besvaras med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 10.
8. Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010, dnr 326-497/2011, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Därutöver anföras följande avseende kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut:

Allmänt

Årsredovisningen 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad visar att de ekonomiska målen i huvudsak är

uppfylla, att Stockholms stad har en stabil ekonomi samt att verksamheterna håller sig inom budget. Det positiva ekonomiska resultatet har uppkommit med anledning av högre skatteintäkter än beräknat samt att staten gav ett extra konjunkturstöd på 806,9 miljoner under 2010. Dessutom togs ett högt ägaruttag ut från koncernbolaget på 750 mnkr. Detta är inte hållbart på längre sikt.

De skattesänkningar som den moderatledda majoriteten genomförde under förra mandatperioden ledde visserligen till att stockholmarna har fått mer pengar att röra sig med, men kvalitet och utbud i servicen till stockholmarna har urholkats.

När det gäller Stockholms kulturliv och idrottsliv noteras att nöjdheten bland medborgarna sjunker, enligt de årliga brukarundersökningarna. Detta är ett oroande tecken på vad alliansens nedskärningspolitik leder till, där endast ett minimum av välfärd får finnas kvar.

En snabb överblick visar på en ganska dålig måluppfyllelse under 2010, vilket är en följd av de nedskärningar som stora skattesänkningar oundvikligen leder till.

Stadsdelsnämnderna

Nio av de fjorton stadsdelsnämnderna redovisar underskott. Skarpnäck och Södermalm har de största underskotten med 9,8 miljoner kronor respektive 9,1 miljoner kronor, vilket är ett tecken på bristfällig politisk styrning och på alltför små ekonomiska resurser till socialtjänsten, exempelvis ekonomiskt bistånd och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Kollo

Det är inte mer än 83 procent av barnen som sökte kolloplats som kunde få det. Målet borde varit att alla barn och ungdomar mellan 9 och 16 år skulle få möjligheten att åka på kollo. I dag är andelen som åker på kollo 6,4 procent i de åldrarna. Brukarundersökningen visade att kollo är mycket uppskattat av barnen. Kollo är ett av de bästa sätten att motverka segregation, ungdomskriminalitet och utanförskap. Olika politiska beslut kring taxor och inriktningar på verksamheten har påverkat vilka barn som nu åker på kollo. Det är viktigt att reglerna för kollo underlättar för barn från olika områden och med olika bakgrund att mötas. Sommarkolloverksamheten behöver utvecklas och säkras med hänsyn till ett växande behov under minst tio år framöver. Upphandlingar av kolloplatser ska göras för längre tid än ett år. Invandrarfamiljer ska ges särskild direktinformation genom sina egna nätverk om vad kolloverksamhet är för något.

Utbildning och skola

På grund av neddragningar har många skolor svårt att hålla budget. Över 40 procent av grundskolorna och 48 procent av gymnasieskolorna redovisar underskott i utbildningsnämndens årsredovisning för 2010. Orsakerna till detta är i de flesta fall skenande kostnader för GS-IT och att insatser för elever i behov av särskilt stöd har kostat mer än vad ersättningen gett. I en del fall är sviktande elevunderlag en tydlig orsak.

De skolor i utbildningsnämndens årsredovisning som har redovisat överskott, påvisar också att de låtit bli att anställa vikarier eller låtit bli att tillsätta vakanser, i några fall centrala ledningsfunktioner som biträdande rektor. Stor andel överskott beror också på att ersättning för elever i behov av särskilt stöd kommit så sent på året att dessa medel inte hunnit användas. Alltså har stödet inte kunnat ges. De sjunkande nyckeltalen borde oroa den politiska majoriteten.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden redovisar ett underskott motsvarande 2,6 procent av budgeten. Både Länsstyrelsen och JO har kritiserat allvarliga brister i verksamheten – alldeles för långa handläggningstider, vilket strider mot lagen. Detta är något man måste komma tillrätta med. De människor som har god man eller är satta under förvaltare är en utsatt grupp som inte direkt har vana av att göra sina röster hörda. Vi föreslår därför att överförmyndarnämnden tillförs extra medel.

Jämställdhet och mångfald

Av årsredovisningen framgår att tre fjärdedelar av stadens 40 000 anställda är kvinnor. Vad som däremot inte redovisas är vad staden gör för att bryta den uppenbara könssegregationen inom Stockholms stads medarbetare.

Årsredovisningen innehåller ingen information om hur staden verkar för att alla arbetsplatser ska präglas av jämställdhet och mångfald. Av den granskning av jämställdhets- och mångfaldsplaner inom Stockholms stad som Ernst & Young genomfört framgår att endast 16 av stadens 42 fack-, stadsdelsförvaltningar och bolag har en handlingsplan för att verka för jämställda löner. Äldreförvaltningens jämställdhetsplan innehåller över huvud taget inget avsnitt om jämställda löner. Det är självklart inte acceptabelt.

Det är bra att jämställdhet och mångfald betonas i chefs- och ledarutvecklingsinsatser, men om Stockholm ska bli en stad och arbetsplats präglad av jämställdhet och mångfald är det inte tillräckligt. Det behövs en betydligt bättre redovisning och uppföljning av stadens verksamheter utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Över lag är det önskvärt med redovisning uppdelat på kön av t ex indikatoruppföljning där så är lämpligt. Det görs inte idag.

KF:s mål: En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Det är intressant att läsa att klimatet har prioriterats och stått i fokus det gångna året.

Byggandet av Förbifart Stockholm och den politik för ökad bilism som den moderatledda majoriteten bedriver leder dock inte till minskade klimatutsläpp. Det gynnar inte heller klimatet att fortsätta att elda stockholmarnas matavfall istället för att utvinna biogas. Stockholms klimatutsläpp måste minska mer än vad det gör med majoritetens politik.

För att få en hållbar livsmiljö krävs en offensiv politik, något som saknas i Stockholm idag. Vi måste ha tydliga och högt ställda mål och konkret politik som ger resultat.

Vi är mycket glada över att Stockholm fick utmärkelsen Europas miljö huvudstad 2010. Det visar att den miljöpolitik som bedrivits i Stockholm under en längre tid har gett resultat och är uppmärksammat, såväl nationellt som

internationellt. Det är nu angeläget att Stockholms stad, trots att miljöhuvudstadsåret tagit slut, fortsätter att bedriva en progressiv miljöpolitik där lägre energiförbrukning, satsning på förnyelsebara energikällor och skärpta åtgärder för en bättre luftkvalitet är självklara delar. Givetvis ska detta även genomsyra stadens nya miljöprogram som ska tas fram under 2011.

Det är positivt att Fastighetsnämnden och Stockholms hem minskat sin energianvändning under 2010, men minskningen ligger inte på en tillräckligt hög nivå. Vi menar att Fastighetsnämnden ska energieffektivisera sina fastigheter med 30% till år 2014. För att uppnå detta minskningsmål krävs skarpare årsmål och större ekonomiska resurser. Miljöpartiet avsatte i budget 2010 100 mnkr per år för detta. Även Stockholms hem måste öka takten på energieffektiviseringen för att uppnå målet 40% år 2014. För att klara detta krävs utbildningsinsatser inom bolaget.

Ökad biogasproduktion

Biogasbristen i Stockholm är fortfarande stor. Biogasen kräver en utbyggnad av infrastrukturen och en storsatsning på omhändertagande av matavfall. Dagens insamlingsnivå på ca 7 % av allt matavfall (storkök, restauranger och hushåll) är ett mycket dåligt resultat av en kommun som hävdar att man prioriterar klimatfrågan. Att sedan insamlingen av matavfall från stadens verksamheter ökar från 22 till 32% mellan 2009 och 2010 är naturligtvis positivt. Men det ska jämföras med det nationella målet som var en insamlingsgrad på 35% av allt matavfall i staden, dvs hushållens matavfall inkluderat.

Det är positivt att matavfalls- och biogasfrågan uppmärksammas alltmer och vår förhoppning är att även Stockholms styrande politiker snart ska inse att mycket behöver göras och att Stockholms stad har alla förutsättningar för att lyckas.

Luftkvalitet

Vi kan konstatera att antalet överskridanden av dygnsmedelvärden för luftkvalitet såväl när det gäller kvävedioxid som partiklar (PM 10) är betydligt fler än de uppställda målen. Dygnsmedelvärdet 60 mikrogram per kubikmeter för kvävedioxid överskreds 63 dygn, jämfört med målet som var 7 dygn. För partiklar PM10 överskreds dygnsmedelvärdet 50 mikrogram per kubikmeter 46 dygn jämfört med målet 35 dygn. Det är allvarligt att EU:s miljökvalitetsnormer för luft inte uppnås överallt i Stockholm, normerna syftar till att skydda människors hälsa. Det måste vidtas kraftfulla åtgärder för att minska utsläppen och kvävedioxid och partiklar i Stockholm. Dubbdäcksanvändningen måste minska genom ytterligare dubbdäcksförbud eller en ny avgift. Det behövs också en miljözon för personbilar som begränsar vilka bilar som får köra in i Stockholms innerstad för att minska kväveoxidutsläppen. Stadens fordon ska vara en förebild och det är därmed självklart att de ska köras med odubbade däck. Utfallet visar att 12 procent av stadens fordon ändå använde dubbdäck och då är utrycknings- och specialfordon undantagna från kravet på dubbfritt.

Transporter

Med nuvarande infrastrukturplaner förväntas kollektivtrafikandelen i Stockholms län minska. Det krävs en annan fördelning av infrastrukturplanerna för att minska trafiktillväxten för personbil och transporter med tung lastbil. Den moderatledda majoriteten har prioriterat ned satsningar på cykelinfrastruktur. Staden har för låga ambitioner när det gäller att minska miljöbelastningen från egna och upphandlade transporter, arbetet med samordnade varutransporter och citylogistik måste åter prioriteras. Bristen på fordonsgas är stor och i Stockholm var i snitt 30 procent fossilgas förra året. Målet för etanolfordon kan höjas från dagens 85 procent etanol E85.

Ekologiska livsmedel

Staden behöver definitivt höja ambitionen när det gäller andelen ekologiska livsmedel i sina inköp. Bara 6 av 17 fack- respektive stadsdelsnämnder klarade sina årsmål förra året.

Faktum är att andelen inköpta ekologiska livsmedel minskade i 6 av 14 stadsdelsnämnder mellan 2009 och 2010, till som minst 7,6 procent i Hässelby-Vällingby. Detta är inte bra, särskilt inte med tanke på de lågt satta målen.

Av samtliga stadsdelsnämnder och berörda facknämnder är socialnämnden sämst på att köpa ekologiskt, endast 4,4 procent av de totala inköpen förra året. KF:s årsmål var en andel på 15 procent ekologiskt av de livsmedel man köper in, men socialnämnden klarade inte ens sitt lägre satta mål på 5 procent. Stockholms stad köpte under förra året in livsmedel för totalt 342 miljoner kronor. Som så stor upphandlare är det möjligt att genom ökad andel ekologiskt verkligen bidra till minskad användning av gifter och konstgödsel, vilket gynnar både miljön och människors hälsa. Miljöpartiet anser att ett rimligt krav i dag vore en andel på 40 procent ekologiska livsmedel år 2011.

KF:s mål: Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

Att Stockholm behöver fler bostäder är nog alla överens om. Behovet är särskilt stort vad gäller små bostäder för unga och studenter. Alliansen konstaterar att hyresrättsproduktionen mer än fördubblats jämfört med nivåerna 2007 och 2008. Det är så klart positivt, men inte så förvånande, då hyresrättsproduktionen 2007 och 2008 var väldigt låg.

Vi är dock bekymrade över att den moderatledda majoritetens byggiver går före precis allt annat, t o m den demokratiska planeringsprocessen. Istället menar vi att medborgarnas inflytande i planprocessen måste öka och staden i sin planering ska beakta synpunkter från stadsdelsnämnder, organisationer och allmänhet. Varje markanvisning och detaljplan ska föregås av en övergripande områdesplanering med samråd. Detta kan ske genom omvänd planprocess, vilket innebär att medborgarna redan vid ett tidigt skede får delta i planprocessen. Likaså ska staden aktivt efterfråga barns och ungdomars åsikter i fler planärenden, särskilt i ärenden som berör barns eller ungdomars boende- eller vistelsemiljöer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, bilaga 1.
2. Redovisade avsättningar om 980,0 miljoner kronor godkänns.
3. Totalt 200,0 miljoner kronor av ökningen av eget kapital 2010 disponeras till framtida satsningar inom Järvalyftet och Söderortsvisionen.
4. Nedskrivningar om totalt 14,2 miljoner kronor godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
6. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att delta i central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster.
7. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning samt intern utlåning och borgensteckning för bolagen fastställs, bilaga 7.
8. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 8.
9. Avtal med Stiftelsen Stockholm International Water Institute om bidrag till hyreskostnaden godkänns.
10. Stockholm Business Regions rapport om deltagande vid världsutställningen i Shanghai godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Resterande miljömiljardsmedel för projektet A51, sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta om 43,3 miljoner kronor, överförs till trafik- och renhållningsnämnden med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna får göra ombudgeteringar till 2011 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 38,9 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget, bilaga 2.
2. Kommunfullmäktige m.m. får en budgetjustering med 5,0 mnkr för tillfälligt stöd till Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2011 års budget. Stöd för år 2012 behandlas i budget för 2012.
3. Nämnderna får göra ombudgetering till 2011 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 42,4 miljoner kronor. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2011 års budget, bilaga 2.
4. Under förutsättning av att kommunfullmäktige fattar beslut om genomförandet av central upphandling av flödesrelaterade banktjänster och kontanthanteringstjänster ges stadsdirektören i uppdrag att genomföra upphandlingen, fatta beslut om val av leverantör, teckna avtal samt att vid behov vidta sådana förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtal med vald leverantör, som utifrån affärsmässiga grunder är påkallade.
5. Ärendet om regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde, dnr 309-2549/2006, besvaras med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Uppföljning av sommarkoloniverksamheten i Stockholms stad 2010 godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, bilaga 10.
7. Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010, dnr 326-497/2011, godkänns med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 6 april 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin och Olle Burell* (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg och Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Delvis godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att bolagens arbete med jämställdhet ska redovisas i en särskild jämställdhetsbilaga.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge bolagen inom koncernen i uppdrag att redovisa sitt arbete med hur resor och representation åtgärdas enligt den kritik som framförs i stadsrevisionens granskningspromemoria från den 18 februari 2011.
4. Därutöver vill vi framföra följande.

Ett växande Stockholm där också ojämlikheten växer

Vi har inte bara ett växande Stockholm att glädjas över, vilket finansborgarrådet inleder sina synpunkter med, utan också en huvudstad där ojämlikheten växer. Segregationen har de senaste tio åren ökat mellan innerstaden och förorterna. Arbetslösheten biter sig fast i ytterstadens förorter medan den minskar kraftigt i innerstaden och välmående förorter. Istället för att erkänna de ökade sociala och ekonomiska skillnaderna mellan olika delar av Stockholm, vilket bekräftas i en genomgång av aktuell forskning från Boverket, blundar den borgerliga majoriteten för de ökade klyftorna mellan stockholmarna.

Finansborgarrådet berömmar sig av en budget i balans och ett ekonomiskt överskott som till och med överstiger nivån för 2009. Med tanke på de stora behoven skulle överskottet i nämndernas budget ha gjort stor nytta för medborgarna och en välfärd i balans om de fått stanna kvar i verksamheten istället för att stå som en budgetpost i årsredovisningen.

Den unika blandning i Stockholm som finansborgarrådet hyllar håller i själva verket på att förödas, påskyndat av den borgerliga politiken. Stockholm har fått färre integrerade bostadsområden och färre stadsdelar med både hög- och låginkomsttagare. Situationen har förvärrats i stadsdelar och bostadsområden med tydlig låginkomstkaraktär.

Utförsäljningen av allmännyttan till bostadsrätter har starkt drivit på segregationen.

Vi saknar både barnperspektiv och jämställdhetsglasögon i årsredovisningen, som varken ger en helhetsbild av hur klyftorna ökat för flickor och pojkar eller åtgärder för att motverka den könssegregerade arbetsmarknaden i staden. Nedlagda parklekar, färre barn i kulturskolan, stora skillnader i kunskapsresultat och stora grupper i skolbarnomsorgen påverkar barns uppväxtförhållanden på olika sätt beroende på var barnen bor. Om vi har en bra infrastruktur för barn, bra förskolor och skolor och bra fritidsaktiviteter som är gratis och tillgängliga för alla, kan barn ha ett bra liv även om föräldrarna är arbetslösa.

När vi får ökade skillnader mellan barns och ungas uppväxtvillkor förstärks klassamhället för generationer framöver. Föräldrars inkomst och utbildning betyder idag mer för studieresultaten än 1990. I innerstaden finns inte en enda elev utan betyg i alla ämnen i årskurs 9 till skillnad från 3 procent av eleverna i Farsta och Spånga-Tensta. Vårterminen 2010 hade 96,9 procent av eleverna i Högländsskolan nått målet i alla ämnen i årskurs 9 jämfört med 27,6 procent i Hjulstaskolan.

Det finns ingen mirakellösning mot segregationen, men däremot vet vi att välfärdsstaten är en buffert som motverkar de negativa verkningarna för individerna. En politik som prioriterar välfärd utan vinster istället för skattesänkningar är därmed ett värn mot ökad segregation.

Privatisering minskar rådigheten över kvaliteten

När de borgerliga partierna tog över makten efter valet 2006 inleddes den urskiljningslösa privatisering som har lett till att 22 000 allmännyttiga lägenheter liksom förskolor och hemtjänst har sålts ut till underpris. Nästan 60 procent av äldreomsorgen och 50 procent av stöd och service för personer med funktionsnedsättningar drivs nu i privat regi. Totalt betalade staden 13,5 miljarder kronor för entreprenader under 2010, vilket motsvarar utbildningsnämndens budget.

Andelen privat driven kommunalt finansierad verksamhet har ökat till nästan hälften från omkring en tredjedel för något år sedan. Det innebär att allmänhetens insyn och de anställdas meddelarfrihet har minskat. Stadens rådighet över utvecklingen och medborgarna möjligheter att ställa politikerna till svars försämras, när det behövs som mest. Idag duggar rapporterna tätt om sämre kunskapsresultat i skolan och skörrare länkar i vårdkedjan för äldre, samtidigt som stora delar av kvalitetsmålen inte har uppfyllts under 2010.

Privatiseringen motiveras ideologiskt och ger riskkapitalbolagen möjlighet att göra stora vinster på vår skattefinansierade välfärd, utan ordentliga kontroller av kvaliteten. Trots mål om valfrihet garanteras inte tryggheten att välja kommunal utförare, som är överlägsen utifrån allmänhetens rätt till insyn, personalens meddelarfrihet och rätt till kollektivavtal. Trots att indikatorerna visar att många mål inte nås, bedöms valfrihetsmålet vara uppfyllt. Den ideologiska trosvisheten om att driftsformen är viktigast gör att man inte kan erkänna att stockholmarna inte är nöjda.

Vi är också starkt kritiska mot de centralupphandlingar som den borgerliga majoriteten har genomfört för vård- och omsorgsboenden. Stadsdelsnämnderna som är ansvariga för verksamheten har reducerats till en remissinstans och får inte ens besluta om förlängning eller uppsägning av avtalen. Medborgarnas ansvarsutkrävande blir nästan omöjligt med denna modell.

Idag är de privata utförarna så många till exempel inom hemtjänsten att det är svårt för en skröplig äldre att ha en verklig överblick. Enligt Medborgarundersökningen 2010 är det också mindre än hälften av medborgarna som vet var information om olika val kan sökas. Vi menar att det inte går att kombinera en politik för ökad kvalitet med en privatiseringsagenda, eftersom de övergripande målen i det allmänna och i näringslivet är helt olika. Vår gemensamma välfärd styrs enligt lagstiftningen av invånarnas behov medan marknaden styrs av vinstintresset.

Arbetslöshet och näringspolitik går hand i hand med segregationen

När 6,5 procent av arbetskraften är arbetslösa räknat i relativt arbetskraftstal är vi långt från en stad i balans. När vi jämför arbetslösheten i olika stadsdelar blir obalansen ännu tydligare. De tre senaste åren har andelen öppet arbetslösa ökat i Skärholmen och är uppe i 7,3 procent jämfört med Östermalm, där en redan låg arbetslöshet gått ner ytterligare och är nere i 2 procent.

När över 10 000 stockholmare tvingas försörja sig på ekonomiskt bistånd har vi en stad i obalans. Att andelen med försörjningsstöd i längre perioder inte har minskat sedan augusti 2007 visar att många behöver mycket stöd för att rustas för arbetsmarknaden. När hälften av de som har ekonomiskt bistånd bor i de fyra stadsdelsområdena Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör, Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby. Enskede-Årsta-Vantör har lika många som har ekonomiskt bistånd som i hela innerstaden. Segregationen är glasklar. För att årsredovisningen ska ge en realistisk bild måste statistiken brytas ner minst till stadsdelsområdesnivå. Genomsnittliga siffror döljer ojämlikheten.

Arbetslösheten har milt sagt inte förbättrats av de många nedlagda offentligt finansierade arbetsplatserna i förortscentrumen och det minskade kundunderlaget för småföretagarna. Staden har trots omfattande privatiseringar inte ens nått upp till målet att vara en företagsvänlig stad. Enligt rankingen som Svenskt Näringsliv gör hamnar staden långt ner på listan.

Med vänsterpartiets politik hade vi istället utvecklat förortscentrumen, startat småföretagarforum, flyttat ut förvaltningar från innerstaden, ökat platserna på komvux, startat sociala kooperativ och satsat på bristutbildning som ger riktiga jobb.

Skräpig, smutsig och otrygg – Stockholm av idag

Den borgerliga majoriteten har misslyckats med målet att Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad. Istället för att erkänna att målet inte är uppfyllt säger man att det är delvis uppfyllt och skyller på de snörika vintrarna. Medborgarundersökningen 2010 visar tvärtom en långsiktigt sjunkande trend för helhetsomdömet om en ren och välstädd stad.

Trots att man olagligförklarat konstformen graffiti och utfärdat 24-timmarsgarantier är fler medborgare störda av klotter jämfört med 2009. Vår stad upplevs som skräpiga och smutsiga och vi skäms inför turister som gästar oss.

Även tillgängligheten upplevs sämre, vilket visar att vår kritik mot neddragningar av resurserna för tillgänglighetsarbetet har varit befogad. Centraliseringen av snögröjningen som skulle ge ökad kvalitet får sämsta omdömet på fyra år.

Dessutom känner sig medborgarna långsiktigt otryggare efter mörkrets inbrott på gator, torg och parker, i tunnelbanan och vid busshållplatserna i stadsdelområdet enligt trenden för de senaste fyra åren. Även om tryggheten ökat något sista året, är värdena i två frågor av tre sämre än 2007.

Skillnaderna är också stora i olika delar av staden när det gäller om Stockholm upplevs som en trygg stad att bo och leva i, vilket i stora delar följer inkomstnivåerna i staden.

Stockholmarna sänker betyget för kulturlivet

Stockholmarna blir mer missnöjda med kulturlivet kan vi läsa i Medborgarundersökningen 2010 där andelen nöjda sjunkit från 89 till 86 procent. I motsats till det resultatet bedöms i årsredovisningen att målet om stockholmarnas nöjdhet med kulturlivet är nått. Den slutsats vi kan dra av denna logik är att stockholmarnas åsikter inte har betydelse för att värdera resultatet.

Vi delar stockholmarnas missnöje med kulturpolitiken. Tydliga tecken på försämringarna kan utläsas av nyckeltalen som visar att antalet lån på biblioteken minskar, att antalet elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet minskar och att antalet besökande barn och unga i kulturinstitutionernas verksamhet minskar. Kvaliteten på biblioteken försämras genom att personalen tvingas tjänstgöra på flera olika bibliotek. Högre avgifter i Kulturskolan stänger ute barn i familjer med sämre ekonomi, vilket ytterligare förstärker skillnaderna i uppväxtvillkoren.

Även förortskulturen får stryka på foten. Stadsdelsnämnderna har överskott med nästan 33 miljoner kronor för kultur och fritid, vilket används som buffert för underfinansierade delar av omsorgen. Parkteatern har också minskat sina föreställningar i förorterna. Med vänsterpartiets budget hade vi även haft råd att stärka kulturlivet i förorterna.

Kvaliteten inom äldreomsorgen och socialtjänsten brister

Äldre kvinnor och män ger sänkt betyg åt äldreomsorgen i brukarundersökningen vilket inte är förvånande då privatiseringarna drivits allra längst inom detta område. Resultaten för nöjdhet och upplevelse av trygghet är betydligt lägre än målen både inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende och anhörigverksamhet. Nedläggningen av servicehusen fortsätter, trots att det finns behov av olika boendeformer. Demenssjuka har lämnats ensamma inlåsta om natten på vård- och omsorgsboenden. För äldre med sammansatta vårdbehov har valfriheten slagit sönder samverkansstrukturer, helhetssynen och rutiner för rapportering. Konsekvenserna får tas av de mest sjuka äldre och vårdpersonalen enligt en aktuell revisorsrapport.

Resultatet när det gäller att få fram tillräckligt många omsorgslägenheter för kvinnor och män med funktionsnedsättningar är ännu sämre 2010 än 2009. Av målet 100 omsorgslägenheter byggdes 40 nya i år jämfört med 55 förra året. Det är sorgligt att konstatera att den borgerliga majoritetens bostads- och socialpolitik inte ens klarar lågt ställda mål. När det gäller funktionshindersinspektörernas rapport är det viktigt att de brister i tillgång till teckentolk för vardagstolkning som uppmärksammas snarast löses, eftersom det inte är acceptabelt att granskningsarbetet begränsas på grund av oklarheter i kostnadsansvaret.

Inom individ- och familjeomsorgen är resursbristen påtaglig, vilket bekräftas av att stadsdelsnämnderna omfördelade 71,2 mnkr utöver kommunfullmäktiges budget. Trots detta uppstod underskott med 27 mnkr vid årets slut. Vi frågar oss vad som händer med kvaliteten när det är budgeten och inte behoven som styr när placeringar avslutas eller kortas ner. Även resurser som riktas till kvinnor dras ner, till exempel inom kvinnofridsteam och missbruksvård. Vi kan också konstatera att stadens satsningar på förebyggande insatser inte är tillräckliga, vilket bland annat visar sig i att narkotikaanvändningen ökat i alla grupper utom flickor i årskurs nio. Det krävs en satsning av helt andra dimensioner för att nå alla barn och unga i riskzonen.

Precis som förra året konstaterar vi att den hemlöshetspolitik som bedrivs inte har lyckats ändra på några grundläggande förhållanden. Det finns ett stort antal olösta frågor. Arbetet med personliga ombud behöver stärkas. Hemlösa barn från resurssvaga familjer och hemlösa vuxna måste få hjälp av PBU. Det måste byggas hyreslägenheter med rimliga hyror. Idag har de nya hyreslägenheterna i innerstaden högre hyror än som kan beviljas i försörjningsstöd enligt riktlinjerna och äldre lägenheter med lägre hyror har sålts ut till bostadsrätter. Projektet Bostad först ska bli intressant att följa, men det behövs också fler försöks- och träningslägenheter.

Sänkta resultat och stora skillnader i Stockholms förskolor och skolor

Vi är långt ifrån målet att Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö. De flesta indikatorer uppfylls inte. Enligt förskoleinspektörerna är det stora kvalitativa skillnader i förskolorna som behöver åtgärdas. Alla barn i behov av särskilt stöd får inte en väl förberedd skolgång. Mottagandet i särskolan har fått allvarlig

kritik från Skolinspektionen. Barnomsorgsgarantin sprack, barngrupperna är för stora och andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning minskar i kommunal förskola.

Grundskolans centralisering och det ökade antalet skolor försvårar samverkan mellan förskolor och skolor. Skolverkets statistik över det senaste årets resultat i kommunala grundskolan visar att meritvärdet och behörigheten till gymnasieskolan sjunker och att andelen elever som inte uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen ökar. Allt för många elever saknar studiero i skolan.

I gymnasieskolan har betygspoängen och andel godkända i kärnämnen sjunkit. Andelen godkända elever på nationella provet i matematik har sjunkit med fem procentenheter. Dessutom har andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan har minskat med tre procentenheter, vilket är mycket oroande med tanke på den höga ungdomsarbetslösheten.

Inom vuxenutbildningen och svenska för invandrare är situationen bättre, vilket är positivt. Däremot har Komvux i Västerort inte fått det stöd som krävs för att förbättra kvaliteten, vilket är anmärkningsvärt då betygen varit mycket låga. Trots ett stort behov av vuxenutbildning med 400 studerande flyttas verksamheten till Åsö Gymnasium på Söder.

Stockholmarnas nöjdindex minskar - sämre tillgång till motionsspår och bollplaner

Idrotten har fått stryka på foten i takt med besparingar och minskade anslag. Effekten av de skattesänkningar som har genomförts avspeglar sig i form av nedskärningar och avgiftshöjningar. Vi vill uppmana den borgerliga majoriteten att ha större marginaler i budgeten, eftersom den strama driftbudgeten lägger en hämsko på hela idrottsnämndens verksamhet.

I jämförelse med de flesta andra kommuner är Stockholm underförsörjt vad gäller idrottsanläggningar - idrottshallar, fotbollsplaner etc. - räknat i antal anläggningar per 1 000 invånare. Försöken att ytterligare minska anslagen med 10 mnkr till föreningarna stötte på så mycket motstånd hos medborgarna att man såg sig tvingad att backa. Först med 5 mnkr från centrala medel, sedan med ytterligare 5 mnkr som måste skäras ned inom idrottsnämnden budget. Sedan går man ut och slår sig för bröstet och hävdar att nu satsar man på idrotten.

I den medborgarundersökning som genomfördes under 2010 i staden framgår det att andelen som är nöjda med Stockholms stads utbud av idrottsanläggningar har minskat vilket också är fallet när det gäller hur medborgarna upplever möjligheten till organiserade aktiviteter genom olika idrottsföreningar. Dessutom har andelen nöjda minskat när det gäller möjligheten till spontanidrott som t.ex. motionsspår, bollplaner, öppna parkytor m.m. Så kan vi inte ha det i en stad som säger att man ska vara en stad i världsklass.

En allt mer könsuppdelad arbetsmarknad med tuffa arbetsvillkor

Stockholms stad har långt kvar till målet att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetsmarknaden i är starkt könsuppdelad och utvecklingen går bakåt. Andelen jämställda yrkesgrupper har minskat från 20 till 18 procent mellan 2008 och 2009 enligt jämställdhetsindexet JÄMIX. Kvinnor dominerar i de stora lågavlönade personalgrupperna. Medarbetare i många verksamheter reagerar också över omöjliga arbetsvillkor, som i förlängningen försämrar servicen och kvaliteten för medborgarna. Målet om en sjukfrånvaro om 5 procent nås inte.

Vi menar att det räcker inte med projekt för att långsiktigt skapa en hälsosam arbetsmiljö, utan det krävs en god arbetsmiljö såväl psykiskt som socialt och fysiskt. Inom äldreomsorgen behöver arbetstiden kortas för att minska ohälsan och en heltidsnorm införs så att alla kan försörja sig på lönen. Rätten till friskvård gäller inte alla medarbetare i praktiken, vilket borde vara lika självklart på kvinnodominerade som på mansdominerade arbetsplatser.

Enligt senaste medarbetarundersökningen hade var tionde medarbetare satt lågt betyg för möjligheten att diskutera öppet och fritt. Det är av stor vikt att chefer och anställda har god kunskap om meddelarfrihet och meddelarskydd. Inga initiativ har redovisats på denna punkt.

Under året har antalet anställda i nämnderna minskat med cirka 2 100 personer. Att staden har som övergripande mål att konkurrensutsätta nästan all verksamhet ger knappast signaler till medarbetarna om att de är värdefulla. Tvärtom skapar det oro och svåra ställningstaganden hos den enskilde om övergång till privata entreprenörer eller att våga vara kvar i staden som anställd och riskera uppsägning på grund av arbetsbrist. Det är inte värdigt att Stockholms stad inte kan ordna att anställda trots tjänare kan få andra arbetsuppgifter vid privatiseringar.

Stockholm hankar sig fram på reavinster från utförsäljningar

Stockholms stad är insolvent och måste låna pengar för att klara sina investeringar, enligt värderingsföretaget Svensk KommunRating. Staden fick betyget C på en skala från A till D i den senaste rating som publicerades i juli 2010. Det kan tyckas anmärkningsvärt då det för många tycks framstå som om Stockholm har en mycket god ekonomi utifrån den bild kommunen själv förmedlar av årliga överskott och en stark ekonomi.

Enligt Hans Jensevik vd, för Svensk KommunRating, "hankar Stockholm sig fram på reavinster från ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter. Att fylla på likviditeten genom årliga försäljningar av tillgångar är inte långsiktigt hållbart. Politikerna i Stockholm sköter inte den vardagliga ekonomin på ett godtagbart sätt". Enligt Svensk KommunRating ratar man kommuner som länder ska ratas. Kommuner är tvångsorganisationer och måste bestå. Man använder sig av begreppet generationssolidaritet, vilket innebär att varje generation ska bära sina utgifter.

Stockholms stads balansräkning är idag mycket stark och innehåller stora värden vilket borde motivera en högre rating. Det gör det också utifrån ett företagsperspektiv, men vad händer när tillgångarna börjar ta slut? Ur ett

generationssolidaritets begrepp måste det viktigaste vara att kassaflödet från verksamheten kan betala behövliga investeringar och amorteringar. Ska Stockholms stad i annat fall upphöra som företag? Det finns två sätt att se på en kommuns verksamhet, antingen som ett privat företag med möjligheten till ett kassaflöde från balansräkningen, eller som den tvångsorganisation den är och som ska bestå över generationer i framtiden utan en årlig försvagad balansräkning och som löpande kan betala investeringar och amorteringar genom kassaflödet.

Stockholms Stadshus AB lever inte upp till sina egna ägardirektiv

Av årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB framgår att av stadens 17 bolag leds 14 av män medan 3 har en kvinnlig VD. Vi anser att detta strider mot stadens jämställdhetspolicy och att målet ska vara en jämn könsfördelning. Bolagsledningen måste få i uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för att få fram fler kvinnliga bolagschefer. Hela årsredovisningen saknar ett jämställdhetsperspektiv och de olika bolagens arbete med jämställdhet måste till nästa år redovisas i en särskild jämställdhetsbilaga.

Vi vill också påtala allvaret i de brister som belyses i granskningspromemorian som gjorts av stadsrevisionen i februari. I flera av koncernens dotterbolag har påtagliga brister framkommit, när det gäller redovisningsrutiner vid representation och resor. Det saknas också brist på styrning och kontroll i flera av bolagen när det gäller arbete med energieffektivisering, i stark kontrast till påståendena om att flera bolag har en högre takt i energieffektiviseringen jämfört med målsättningen. Vi utgår från att Stadshus AB åtgärdar dessa brister med det snaraste och rapporterar vidtagna åtgärder tillbaka till styrelsen för Stadshus AB.

Vi konstaterar att den borgerliga majoriteten i sin iver att sälja ut stadens och medborgarnas gemensamma bolag och verksamheter många gånger har så bråttom att privatisera av enbart ideologiska orsaker, att man inte hinner följa sina egna ägardirektiv. Både outsourcingen av IT och av telefonväxlarna är exempel på hur man handlar upp verksamhet utan att göra ordentliga konsekvensanalyser i enlighet med ägardirektiven. Om man nu ska besluta att ge ut "Anvisningar till policys för konkurrens och valfrihet" kan man åtminstone begära att man följer egna direktiv.

Bolagen arbetar kontinuerligt med att reducera sina kostnader, vilket är mycket positivt. En stor kostnad som inte redovisas separat är emellertid kostnaderna för införande av gemensam IT. Det är nu dags för en grundlig analys av vad outsourcingen till GS-IT har medfört i form av extra kostnader för stadens bolag. Denna analys bör även innefatta en redogörelse för kvalitetsfrågor som exempelvis om antalet dataarbetsplatser har ökat eller minskat samt ifall övriga faktorer som snabbhet i uppkoppling etc. är tillfredställande.

Slakten av allmännyttan fortsätter

Utförsäljningen av allmännyttan har fortsatt under 2010 då ytterligare 7500 lägenheter omvandlats från hyresrätt till bostadsrätt, vilket resulterat i att antalet hyresrätter fortsätter att minska. Det är hög tid att Stockholms stad stoppar den fortsatta utförsäljningen. Vid mandatperioder med borgerligt styre passar man på att sälja ut de hyresrätter som den rödgröna majoriteten bygger under mandatperioder med rödgrön majoritet. Det måste bli slut på detta. Vi måste säkra hyresrätten som boendeform för framtiden. Skydda oss mot denna nyliberala politik vilket bl.a. leder till att våra ungdomar inte kan flytta hemifrån, studenter inte kan studera i Stockholm, folk inte kan anpassa bostaden efter sina behov.

Klimatarbetet bromsas upp

För att inte kommande mandatperiod ska bli ytterligare fyra förlorade år för miljöarbetet i Stockholm måste ribban sättas högre. Den nuvarande moderatledda alliansens mål är att Stockholms stad ska minska sina utsläpp per person från 3,6 ton idag till 3 ton 2015, en minskning totalt på 185 000 ton under perioden 2010-2014. Enligt indikatoruppföljningen har detta delmål delvis uppfyllts för 2010. Vår huvudkritik riktar sig mot att målen är alldeles för lågt satta om vi ska leva upp till utmärkelsen som miljöhuvudstad och gå före i klimatarbetet och kraftigt minska utsläppen i Stockholm. Vi vill gå mycket längre. Enligt vänsterpartiets 10 punkt program kan vi minska utsläppen med 850 000 ton CO₂ fram till 2015.

Trafikarbetet och transportbehovet i staden måste minska, kollektivtrafiken måste byggas ut och förstärkas och det måste ordnas säkra cykelbanor i hela staden. Förbifart Stockholm måste stoppas. Vi måste satsa på bioeldad fjärrvärme, energieffektivisera miljonprogrammet, skapa förutsättningar för en bilfri innerstad, minska avfallet samt gå över till en mer vegetarisk kost i våra skolor och på våra offentliga inrättningar. Detta kommer i sin tur generera arbetstillfällen både inom offentlig sektor samt inom den privata sektorn, vilket leder till en dubbel effekt.

Sammanfattningsvis

Vi menar att årsredovisningen är missvisande i det att den är vinklad på ett subtilt sätt. Den största kritiken mot årsredovisningen 2010 är det som man inte redogör för. Exempelvis handlar det om revisionsrapporter och granskningspromemior från stadsrevisionen där allvarliga fel och brister påtalas om allt från bolagens resor och representation till hur staden skött upphandling och privatisering. Medborgarundersökning 2010 nämns bara i förbigående, förmodligen för att den talar sitt tydliga språk där medborgarnas nöjdindex minskar på en rad områden.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige har i budget 2010 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Uppfyllelsegraden av inriktningsmål redovisas i detta ärende.

Årsredovisning 2010 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2010 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.